

مرکز مجاز امام صادق (ع)

اصول الفقه

ادله حجیت خبر واحد از قرآن

جلسه ۳۲۶

استاد نجار زاده

مقدمه

آیاتی که دال بر حجیت خبر واحد هستند:

• آیه اول: (آیه نبأ): «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصِبْحُوا

عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ». حجرات / ۶

برای بیان نحوه استدلال به این آیه، باید برخی الفاظ آن را شرح دهیم:

۱- التَّبَيَّنْ: این ماده، دو معنا دارد:

الف- به معنای «الظهور».

ب- به معنای «الظهور علیه»:

ب-۱- یعنی علم پیدا کردن به یک چیز.

ب-۲- یا تصدی به علم پیدا کردن به یک چیز (به معنای تثبیت و تأنی).

۲- أن تصيبوا قوما بجهالة:

الف- نظر برخی تفاسیر و اصولیون: این قسمت از آیه، کلامی مستأنف است که برای تعلیل

و جوب تبیین آمده و کلماتی را برای تصحیح معنای آیه، در تقدیر گرفته‌اند.

ب- نظر مصنف: بنابر سیاق کلام و اصول و قواعد لغت عربی، ارجح این است که «أن

تصیبوا قوما...»، مفعول برای «تَبَيَّنُوا» باشد؛ که معنایش این گونه می‌شود: «فتثبتوا واحذروا

إصابة قوم بجهالة».

نکته: ظاهر آیه این است، که لزوم تبیین، این است که قول فاسق، فاقد حجیت باشد؛ زیرا

اگر حجیت داشت، دیگر خداوند حذر از إصابة قوم بجهالة نمی‌کرد.